

dorde, aan
heid, niets

s heel het
helijk ge-
wijze van
rijken en
belangen
de princi-
maal ook
lijk ideaal

ze belang-
van Prof.
bepaald
over de
virisme in
is hebben

door hen
d:

het artikel,
en Weten-
verscheen,
st Calvijn.
t de Refor-
de hoogte
orming een
a is gewor-
ras de lijf-
als edewon-
lit Calvijn
t burgerlijk
rdening wel

itgewerkt:

lij; hij was
en begreep
voor goed
isch burger-
zij door de
idem vond,
uitsporing-

natiek, zoo
Schrift, ver-
t de Refor-
de machts-
e zestiende
t wat Prof.
dezen Re-
ich bevatte
ge houding
Pierson zoo
genspraken
andigheden
nd; van de
m voor wie

wenden of
het protes-
van het ka-
ch had van
a godsdienst
ewel in het
n protestan-
tisme" en
s anderzijds
rijking van
t een prak-
ing van de
oplijf leven,
roopersche
is hij, met
zijn schrijft
n door God
e achte hij
den Paus,
formatie in
vet naar den
noemde hij
omwoelen,"
vierde Boek
minder ge-
vas" van het
als overal

ik al is zij
ge lof voor

hte bleek,
het feoda-
te breken,
ersche lan-
zeer wei-
eft Calvijn
maar ook
akt, en is
waarborg

vaste hand
Christelijk
tabaptisten
epstak; en
ernietiging
u hebben

roort, met
de weinige
steit toont,
litten en,
aren over

klacht ge-
tel in Hol-

niet doorzet,
naar oordeel
bekend. Zij
danks haar
niet heeft
wordt reeds
zijn littera-
ren volgend
de Univers-
teit aan dat
n voor dat
n ontwikke-

n mannen
- of ze be-
n, het aan-
60r 25 jaar
og wel man-
de spits van
llen en een
zal nu die

Universiteit moeten verklaren, dat zij geen
enkel man voor de faculteiten buiten de
Theologie gekweekt heeft, die hoogleraar kan
zijn. Zij promoveerde toch mannen, en gaf hun
daarmee toch immers de bevoegdheid om
Hooger Onderwijs te geven op naam der Vrije
Universiteit?

Maar al ware het zoo, dat geen enkel kwe-
keling der Vrije Universiteit voor de ledige
katheders bekwaam is, gaf de Heere God dan
in de gehele wereld niemand? ook niet door
onze Nederlandsche Staatsuniversiteiten? Indien
de Heere ze, ons tot beschaming, elders gaf,
laten wij ze toch met ootmoedigen dank aan-
vaarden. En indien zulke mannen nergens meer
te vinden zijn, — zijn we dan niet reeds weten-
schappelijk verloren?

Wij willen gaarne aannemen, dat dit
woord, hoe schrijnend het ook zijn moge,
door liefde voor de Hoogeschool werd
ingegeven.

Maar een liefde, die het vertrouwen
afbrekt in plaats van het op te bouwen,
is toch een liefde van een zonderling alloo.
Vertrouwen is een teere plant. Tot dus-
ver heeft de Vrije Universiteit dat ver-
trouwen mogen genieten. Al werd ze ook
bitter aangevallen en bestreden van buiten,
wat haar droeg en in stand hield, was de
sympathie van het Gereformeerde volk.
Geloofst Ds. Sikkels, dat op zulk een wijze
dat vertrouwen wordt aangekweekt of on-
dermijnd? En als straks door zulke uitla-
tingen de sympathie vermindert en met de
liefde ook de gaven ophouden, zal dan niet
elke hope, dat onze Hoogeschool zich uit-
breiden en in rijkere mate ons volk tot
zegen zal worden, vanzelf worden afge-
seden?

Bovendien, de beschuldiging, die hier met
naam tegen de Hoogleraren in de niet-
theologische faculteiten wordt ingebracht, is
niet billijk.

Dat de Staats-Universiteiten aan onze
Kerken mannen hebben geschonken met
eminente gaven op wetenschappelijk ge-
bied toegerust, is niet juist. Een Hooge-
school, hoe kostelijk het onderwijs er ook
zijn moge, kan nooit een wetenschappelijk
man voortbrengen. De talenten en gaven
zijn geen vrucht van het onderwijs. Ze
worden door God, naar zijn vrijmachtig
welbehagen, uitgedaald. En wat de School
doen kan, is alleen, deze gaven, waar ze
aanwezig zijn, te ontwikkelen, tot rijpheid
te brengen, dienstbaar te maken aan de
wetenschap.

Hoe weinig de School zelve hier aan doen
kan, toont wel het feit, dat onze Staats-
Universiteiten, met hun duizenden stude-
nten, toch telkens weer verlegen zitten,
wanneer een kathedraal openkomt, en tot
schande voor Nederland, haar hoogleraren
uit België, Duitsland, Noorwegen en Oos-
tenrijk moeten roepen.

Dat de Vrije Universiteit met haar luttel
getal studenten, waarvan in de litterarische
faculteit nog slechts twee en in de juridi-
sche faculteit zeven den doctorsgraad haal-
den, daarvan slechts één tot hoogleraar
heeft kunnen aanstellen, kan haar allerminst
tot verwijt worden aangerekend. Waarbij
komt, dat juist de uitmendsten, op wie
de hope voor de toekomst in de eerste
plaats gericht was, zoals Versluys, Kui-
per, Bavink en Kramer, door den dood
zijn weggenomen, eer ze hun studie hadden
voltooid.

Als Rachel Jacob verwijt, dat ze geen
kinderen heeft ontvangen, antwoordt Jacob
dan niet terecht: Ben ik dan in de plaats
van God, die de vrucht des buiks van u
gewerd heeft.

En evenmin gaat op, wat Ds. Sikkels
aanvoert, dat de Hoogeschool, door jonge-
lieden tot doctor te promoveren, hun daar-
mede de bevoegdheid geeft, om hooger
onderwijs te geven en de Vrije Universiteit
dus elk der door haar gepromoveerden wel
tot hoogleraar aanstellen kan. Zelfs bij de
theologie, waar de doctorstitel een uitzon-
dering is, en alleen door de meer weten-
schappelijk aangelegde jonge mannen be-
haald wordt, zou dit niet als regel kunnen
doorgaan. Maar bij de juridische en litten-
rarische faculteit, waar ieder student doc-
toreren moet, omdat het doctoraat het
einde der studie is, zou deze regel tot de
absurditeit voeren, dat elk student een
professor in den dop zou moeten zijn!

Wil Ds. Sikkels hieruit nu afleiden, dat
de Universiteit, omdat thans geen weten-
schappelijke mannen voor het professoraat
gevonden kunnen worden, ten gronde zal
moeten gaan en we, wetenschappelijk reeds
verloren zijn," dan zou deze conclusie alleen
dan juist zijn, wanneer nu reeds met zeker-
heid te voorspellen was, dat onder de thans
studeerende, en in de toekomst te wachten
jonge mannen, zoodanige hoogere weten-
schappelijke talenten ontbreken zouden.

Laat ons ten slotte nog iets hieraan mogen
toevoegen, om althans een tip op te lichte-
nen van den sluier, die over het niet-handelen
van de Vrije Universiteit hangt.

Niets zou gemakkelijker zijn voor de Vrije
Universiteit, dan om op staanden voet een
zeker aantal benoemingen te doen, in den
geest, zoo als Ds. Sikkels dit wil. Maar
wanneer deze benoemingen gedaan waren,
en de katheders waren bezet met mannen,
die nu wel geen extra-wetenschappelijke
talenten beraten, maar dan toch den doc-
torstitel droegen, dan zou daarmede voor
een menschenleven de pas zijn afgesneden
om tot nieuwe benoeming over te gaan,
ook wanneer het God straks behaagde
voor deze vakken mannen te geven, die
waarslijk een sieraad voor de School zou-
den zijn.

Na kan zeker het wachten op deze rijk
begaafde personen het gevaar opleveren,
dat men de talenten miskent, die God reeds
schonk. Maar de geschiedenis van elke
Hoogeschool leert toch, hoe een Universi-
teit, die op wetenschappelijk gebied haar
naam nog vestigen moet, zich zelf onbe-
rekenbare schade toebrengt, wanneer ze
met overhaasten spoed haar katheders aan-
vult.

En daarbij komt, dat de Vrije Univer-
siteit, door haar eigen geschiedenis geleerd,
dubbel voorzichtig is geworden. Weten-
schappelijk talent baat niet, wanneer het be-
ginsel niet wordt gedeeld. Voor de theologie
zijn de Gereformeerde beginselen in de Be-
lijdenisschriften geformuleerd en heeft de
Hoogleraar dus een vaste basis om op voort
te bouwen. Maar bij de andere faculteiten
hebben de Hoogleraren een grootendeels
nog onontgonnen akker voor zich. Zullen
ze meer zijn dan onderwijzers, die de jon-
gelieden klaar maken voor hun maatschap-
pelijke positie, zullen ze waarlijk mannen
zijn, die de wetenschap opbouwen in gere-
formeerden geest — en daarom is het toch
bij een Hoogeschool in de eerste plaats te
doen — dan moeten deze hoogleraren niet
alleen een wetenschappelijk aanleg hebben,
maar ook zoo leven uit de Gereformeerde
beginselen, dat deze heilige taak hun met
vol vertrouwen kan worden opgedragen.

Over de vraag, of er thans reeds man-
nen te vinden zijn, die aan dezen dubbel-
eisch beantwoorden, hetzij dan onder de
kweekelingen der Vrije Universiteit of daar-
buiten, kan verschil van gevoelen bestaan.
Die vraag laat zich in het publiek niet be-
antwoorden. Maar de voorstelling mag niet
gegeven worden, alsof de Vrije Universiteit
uit welk motief dan ook zich schuldig zou
maken aan het opzettelijk plichtsverzuim
van haar katheders leeg te laten staan.

Wie op de teekenen der tijden acht geeft,
zal verstaan, dat veeleer alles haar dringt
en dringen moet om zoo spoedig dit moge-
lijk is en het getal harer hoogleraren en
dat harer faculteiten uit te breiden.

Recensien.

C. SKOVGAARD-PETERSEN. *De betekenis van
het Geloof voor hen, die in de wereld vooruit
willen komen.* Naar het Duitsch bewerkt door
W. van Nes. D. A. Daamen. Rotterdam 1902.

De „bibliotheek voor hoofd en hart," die ons
Christelijk publiek gezonde kost verschaffen wil,
heeft in deze nieuwe uitgave leentjebeur ge-
speeld bij onze Duitse buren. Dr. van Nes
heeft het boek echter in Nederlandsch gewaad
gestoken, niet alleen door het te vertalen, maar
ook door den inhoud hier en daar in overeen-
stemming te brengen met onze Nederlandsche
toestanden.

Hoofdstrekking van dit betoog is te laten
zien, dat een eerlijke, nauwgezette Christelijke
levenswijze niet alleen om in de wereld
voortuit te komen. Het is een commentaar op
het woord des Apostels, dat „de Godzaligheid
tot alle dingen nut is, hebbende de belofte des
tegenwoordigen en des toekomstigen levens." Met
allerlei treffende getuigenissen aan de er-
varing ontleend, wordt aangetoond, hoe eerlijk-
heid, barmhertigheid, matigheid, vlijt, het houden
van het Sabbatgebed enz. door God ook in dit
leven gezegend worden. Het geloof heeft ook
zijn risico, zegt de schrijver; en regel, die
in alle gevallen doorgaat, is niet te geven.
Ook mag het uitzicht op tijdelijke welvaart nooit
het motief zijn om tot het Christendom te
komen. Maar wel leert de uitkomst der historie,
generaal genomen, dat de man, die naar de
ordinantien des Heeren wandelt, geen schade
lijdt in zijn aardse bedrijf, maar evengoed,
zoo niet beter vooruitkomt dan degenen, voor
wie de koude, egoïstische dienst van Mammon
de hoogste wet is.

De schrijver is blijkbaar meer Engelschman
dan Duitscher. Niet alleen om de praktische
strekking van dit boek en het feit, dat de meeste
voorbeeldjes aan Engeland en Amerika ontleend
zijn, maar ook om de methodistische opvatting,
die vooral uitkomt bij de geheel onthouding en
de opvatting van het Sabbatgebed. Wat o. a.
op pag. 200 en 201 gezegd wordt over den plicht
van den Christen om het hooi liever op den
akker te laten bederven door den regen, dan
het op Zondag binnen te halen, is een Engelsch-
puriteinsche opvatting, die door de Gerefor-
meerde Kerken in ons land als „joodsch" is
afgekeurd.

Met eenige voorzichtigheid dient dit werk
dus wel gelezen. Ook omdat, al bedoelt de
schrijver dit niet, het Christelijk geloof wel
wat te veel opgaat in vlijt, eerlijkheid, matig-
heid enz. Toch bevelen wij dit werk in het
algemeen gaarne aan, omdat het een krachtig
getuigenis is voor de waarheid van Gods Woord,
dat de man, die den Heere vreest en in Zijn
wegen wandelt, gezegend zal worden.

K. A. DACHSEL. *Bijbel of de gehele Heilige
Schrift.* bevattende al de kanonieke boeken
van het Oude en Nieuwe Testament. Tweede
druk, bewerkt door H. van Griethuizen Aan-
Vierde Deel. Jesaja en Maleachi. Kampen
J. H. Bos 1901.

De *Herant* heeft bij de verschijning van het
eerste deel reeds de aandacht gevestigd op deze
omwerking in Gereformeerden trant van de be-
kende Bijbelverklaring van Dachsels. Nu met
dit vierde deel het Oude Testament ten einde
is gebracht, zij nogmaals een woord tot aanbe-
veling geplaatst. Tot recht verstand van de
Heilige Schrift is een uitlegger noodig, en al is
de Heilige Geest de eerste en beste uitlegger,
die Gods Woord verstaanbaar maakt voor het
hart, daarom mag de dienst der middelen niet
veronachtzaamd en moet dus dankbaar gebruik
gemaakt van het licht, dat de Heilige Geest
aan de uitmendste uitleggers in Christus kerk
schonk. Ds. van Griethuizen heeft bij zijn
omwerking van Dachsels' Bijbelverklaring bij
voorkomst gebruik gemaakt van Gereformeerde
exegeten zoodals Calvijn, Vitringer, Henry, Hel-
lenbroek enz., terwijl daarnaast nieuwere uitleg-
gers optreden van positief Christelijke beginse-
len als Delitsch, Umbreit en andere. Natuurlijk
heeft een dergelijke uitlegger, waarbij niet één
doorlopende gedachte het geheel beheerscht,
zijn bezwaar, maar aan de andere zijde vangt
men zoo ook te veelzijdiger het licht op, dat
de Heilige Geest over de Schrift deed opgaan.

Naast onze Statenbijbel met zijn niet genoeg
te waardeeren kanteekeningen, verdient daarom
deze Bijbelverklaring een ereplaats bij ieder,
die de Schrift niet alleen lezen maar ook ver-
staan wil, en de middelen niet bezit, om de
grotere werken van Calvijn enz. te koopen.
Met name onze Jongelingsverenigingen zullen
wel doen met zich dit goede werk aan te
schaffen.

Enkele zinstorende drukfouten, zoodals Jes.
40: 4. Alle dalen zullen verhoord worden (i. p. v.
verhoofd) zijn aan de aandacht van den cor-
rector ontsnapt. Erger is, dat hier en daar het
Hollandsch te wenschen overlaet. Als pag. 2
kol. 2 gezegd wordt, dat Hiskia meende in den

Koning van Babel een steun te hebben tegen
den vernijnden vijand den Koning van Assyrie,
dan is natuurlijk bedoeld den *gemeenschappelijk*
vijand. Dit zijn echter kleine vlekjes, die aan
de waarde van het geheel niets te kort doen.

J. H. FERINGA. *God is Liefde.* De Heidel-
bergse Catechismus behandeld in twee en
vijftig Leerrekenen. Amsterdam. Boekhandel
voorheen Hoveker en Wormser 1902.

Ds. Feringa geeft hier een nieuwe verklaring
van den Catechismus, die voor onze lezerskerken
in een behoefte zal voorzien, daar men gaarne
de catechismuspredikanten afwisselt en de oude
catechismusuitleggingen van Van der Kemp,
Smytegeldt, Justus Vermeer e. a., hoe goed zij
ook voor haar tijd zijn geweest, toch voor onze
tijd niet geheel meer bevredigen. Het eigen-
aardige van deze nieuwe verklaring is, dat ze
den geheelen Catechismusinhoud beziet van één
oogpunt uit, nl. van de *liefde* Gods. Er ligt
hierin een voortreffelijke wenk ook voor onze
Dienaren des Woords, hoe men de telken jare
terugkerende Catechismuspredikaties frisch en
levend voor de gemeente kan houden, door
nl. niet eenvoudig te herhalen wat een vorig
jaar is gezegd, maar de waarheid Gods telkens
in een ander licht aan de gemeente voor te
stellen, zoodals men het schildert van een groot
meester nu eens onder dezen en dan onder
dien lichtval plaatst, ten einde alle schoonheden
van het meesterwerk te doen uitkomen en de
fijne nuances daarvan te kunnen opmerken.
Het is goed, dat Ds. Feringa daarbij
als uitgangspunt nam dat *God liefde is*. Dit
heerlijk diepe woord der Schrift, waarin de
rijkste openbaring van het wezen Gods ons
geschonken wordt, is door de moderne, Gronin-
ger en ethische theologie zoo vaak misbruikt om
tegen onze belijdenis te ageren, dat men schier
vreesst het op den kansel te gebruiken. Ds.
Feringa heeft het Schriftuurlijk gebruik willen
herstellen, en aangetoond, hoe de Gereformeerde
belijdenis veel dieper de betekenis van dit
Schriftwoord vat, waar het de Liefde Gods niet
opvat als in strijd met de gerechtigheid Gods,
maar als de *heilige liefde*, die zich evengoed
in den haat tegen de zonde als de erbarming
over den zondaar openbaart. Natuurlijk is de
behandeling van den Catechismus uit dit één
oogpunt éénzijdig; de waarheid Gods is te rijk
om ze in één woord saam te vatten; maar deze
éénzijdigheid schaaft niet, wanneer men maar
inziet, dat hier niet bedoeld is het enig goede
uitgangspunt aan te geven, maar voor afwis-
seling in de catechismuspredikatie zorg te dragen.

Gelijk van Ds. Feringa te verwachten was,
is de taal en wijze van behandeling pakkend
en aangrijpend. We wenschen hem van harte
toe, dat hij ook dezen arbeid, waarvan de
eerste aflevering verscheen, gelukkig moge vol-
toeien.

W. RIEM VIS. *Tien maanden in een „Vrou-
wenkamp".* Het leven en lijden van een
Boerenged in Transvaal tijdens den laatste
Oorlog met Engeland. Rotterdam D. A.
Daamen 1902.

Volgens de schrijfter is dit verhaal geen ver-
dichting, maar ontleend aan de aantekeningen
eener boerenvrouw, die na tien maanden al de
ellende der concentratiekampen te hebben door-
gestaan, ten slotte vrij kwam en in de Kaap-
stad bij haar familie een veilig toevluchtsoord
vond.

Daarin ligt de aangrijpende kracht van deze
geschiedenis. De tegenstelling tusschen het
eertijds zoo gelukkige gezin, waar ouders en
kinderen met de innigste banden verbonden
waren, en de moeder, die uit haar hoeve we-
gerukt, al de onthoring van de vrouwenkampen
moet doormaaken en daarbij het eene kind na
het andere door gebrek en ziekte haar ont-
nemen, doet krachtiger dan alle getimmerde
woorden den oorlog der wreedheid der Engelsche
staatslieden en legerbevelhebbers verstaan.

In dit boek wordt niet overdreven. Wat
zij zelf van vrouwen hoorden, die uit de
dezer kampen verlost waren, was stellig
niet minder erg. Men kan zich de ellende
dezer moeders niet indenken zonder dat het
Hoe lang, Heere? uit de ziel opklimt. Zal de
Rechter der gansche aarde geen recht doen?

Dr. J. OWEN. *Gewetensvragen opgelost.* Ver-
taald door H. van Dijk, Rotterdam, B. van de
Watering 1902.

Owen's werken zijn, en terecht, zeer geliefd
bij ons volk. Ook deze Gereformeerde Casu-
stiek zal daarom zijn weg wel vinden. Want al
is het er verre vandaan, dat hier een volledige
beantwoording van alle conscientievragen
wordt gegeven, de vragen, die Owen stelt en
beantwoordt, raken het hart van het geestelijk
levend. Het is niet een wege met de goudschaal,
wat mag en niet mag; nog veel minder worden
hier problemen gesteld, die wellicht nooit in
de werkelijkheid voorkomen en wier beantwoor-
ding daarom voor de praktijk van het leven
geen de minste waarde heeft. Owen plaatst
u voor zulke gewetensvragen, waarmede elk
kind van God te worstelen heeft, en geeft daarop
antwoord uit de Schrift zelve, zoo klaar en dui-
delijk, dat het hart er amen op zeggen moet.
Wij zijn daarom Ds. van Dijk dankbaar, dat
hij ook dit werk van Owen bij ons volk inleide.
Alleen houde hij ons de opmerking ten goede,
dat de vertaling hier en daar te wenschen over-
laet. Owen goed te vertalen, is zeker geen ge-
makkelijke werk. Maar een vertaling dient toch
men verstaanbaren zin te geven, en telkens stuit
men hier op zinnen, die een gewoon lezer niet
begrijpen kan. Men neme b.v. de vraag, waar-
mede de zevende verhandeling wordt ingeleid
en die aldus luidt:

Vraag. Wanneer ons geloof in betrekking tot
de verhooring onzer gebeden zwak is; wanneer
wij in ons gemoed verhoord worden om aan
de verhooring onzer gebeden te gelooven; geen
grond hebben om te verwachten dat wij ver-
hoord zullen worden, of geen grond om te
gelooven dat wij verhoord zijn, — wat is het
dat ons geloof ten aanzien van de verhooring
onzer gebeden grootelijks verzwakt; dat, ofschoon
wij voortgaan met bidden, nochtans ons geloof,
ten aanzien van de verhooring onzer gebeden,
zwak is? en wat zijn de oorzaken die des
menschen geloof in zulk eenen toestand ver-
zwakken?

Wij vreezen, dat er niet veel lezers zullen
zijn, die zonder het Engelsch te raadplegen,
zullen vatten wat Owen met deze gewetensvraag
heeft bedoeld.

Voor Kootwyls Scholen.

Ingekomen bij den ondergeteekende en in
hartelijken dank ontvangen: Van den heer
K. Lettinga te Kollum, collecte Geref. Kerk A.
f. 2.—; van den Kerkeraad der Geref. Kerk
te Oosthem f. 2.50.

D. HULLEMAN,
Kootwyls, Penningmeester.

Uit de Perz.

Bij de vele dissonanten die in het kerkelijk
concert worden gehoord, doet het kalme en
bezadigde woord, waarmede Prof. Biesterveld
de concept actie aanbeveelt, weldadig aan.

Mijnheer de Redacteur!

Vergun mij een plaatsje in de *Dazuin* om te
motiveren, waarom ik meende mijne handteke-
ning te kunnen en te moeten plaatsen onder het
bekende Concept-advies inzake de eenheid van
opleiding tot den dienst des Woords. Ik zou u
niet zijn lastig gevallen, indien ik niet gaarne nu
publiek rekenschap wilde geven, waarom ik mijne
handtekening handhaaf, ook nu de dissenteerende
broeders, naar hun volkomen recht, hunne beza-
ren hebben uiteengezet.

Mij drong de zeer diepe overtuiging van de nood-
zakelijkheid van eenheid van Opleiding, om, in-
dien eensgezins mogelijk, tot een compromis mee-
te werken, dat aan de m. i. zoo schadelijke ge-
deeldheid een einde maakt.

Zonder naar de oorzaken van den toestand een
onderzoek in te stellen, meen ik toch, en zeker
veel velen met mij, dat de tegenwoordige verhou-
dingen den vrede en de rust der Kerken ernstig
verstoren, de wetenschappelijke ontwikkeling be-
lemmeren, de beste krachten verdeelen, de door-
werking van onze beginselen, ook in het natio-
nale leven, tegenhouden. Zoo blijven kan het m. i.
niet.

Als het nu kan, zonder prijsgave van de re-
chten der kerken enerzijds en zonder wezenlijke
schennis van het Universitaire beginsel anderzijds,
meende ik mijn stem niet te mogen onthouden.

En waar in alle artikelen over benoeming, schor-
ving en ontslag van de Theol. Hoogleraren naar
dit Concept om het kort te zeggen, de knop van
de deur in de hand der Kerken blijft (immers
alijd staat het eind oordeel en de eind beslissing
aan de Kerken) meen ik, dat deze met een zoo
dang subjeet zijn aan de Synode, tevrede kunnen
wezen.

Anderzijds blijft naar mijn oordeel de Univer-
siteit ongeschonden, omdat ik in de opvatting van
het wezen der Universiteit nog steeds uw gevoelen,
in 1899 ontwikkeld, ben toegedaan.

Over bijkomstige punten kan zeker de Synode
nog beraadslagen, b.v. over den duur van het
Contract. Toch zou ik niet durven raden om dit
artikel te veranderen, omdat als de Kerken de
Vereniging voor H. O. binden, zij ook zichzelf
binden.

Daar ik geen Medewerker ben van de *Dazuin*,
begrijp ik, dat ik met een bescheiden plaatsje
moet tevreden zijn. Reden waarom ik niet verder
de gronden voor mijn gevoelen durf uiteen te zet-
ten. Ook mijn bede is, dat de Heere aan de Kerken
in deze gewichtige zaak zijn leiding niet onthoude.
Er staat zoveel op spel voor de toekomst van
Kerk en vaderland; en indien de Kerken meenen
dit Concept te moeten afwijzen, dan moet het
zeker wel zijn onder het besef van de groote ver-
antwoordelijkheid, die dit ook voor de toekomst
medebrengt.

Mocht het zijn, dat op een nieuwe plaats, een
nieuwe pagina der historie begint inzake de O-
pleiding tot den dienst des Woords.

Mijnheer de Redacteur! Gaarne verklaar ik in
te stemmen met het slot van uw laatste artikel
over dit Concept: „In de verwachting, dat de
voorwaarden onder welke de V. U. door de Rege-
ring straks met andere Hoogescholen gelijk gesteld
zal worden, geen inbreuk zullen of mogen maken
op het Contract, dat thans misschien tusschen
Kerken en Vereeniging gesloten zal worden, doen
wij onzerzijds ons handtekening onder het Advies
gestand en raden wij de Kerken aan, om overeen-
komstig dit advies aan de gedeelde opleiding een
einde te maken."

Hoogachtend,
Uw. br. in J. C.,
P. BIESTERVELD.
Kampen, 24 Maart 1902.

Moge dit goede woord ingang vinden.
Zoolang de twistspeld der opleiding blijft
bestaan, kan het niet tot eendrachtige saam-
werking in ons kerkelijk leven komen.
Al mag de concept actie allerminst een ideale
oplossing der quaestie worden genoemd, prac-
tisch biedt ze toch een weg, waarop de be-
staande gedeeldheid kan ophouden.

Wie omdat het *best* niet te bereiken is, het
goede verwerpt, draagt zelf de schuld, wanneer
het *kwade* bestaan blijft.

Officiële Berichten.

Provinciale Synode van Noord-Brabant
en Limburg.

De Provinciale Synode der Geref. kerken
van N.-Brabant en Limburg zal D. V. dit jaar
gehouden worden te Breda, den 11den en 200
noodig den 13den Juni.

Stukken voor het Agendum, opgave van uit-
te brengen rapporten en namen der afgevaar-
digden, met bijvoeging hunner woonplaats,
worden bij den eerstondergeteekende ingewacht.

Namens den Kerkeraad der roepende kerk
van Klundert:

J. D. v. D. VELDEN, Praesid.
A. C. v. DRIMMELEN, Scriba.
Klundert, 4 Maart 1902.

De Kerkeraad der Geref. Kerk Dordrecht C.
verzoekt van heden af, brieven en andere
stukken voor den Kerkeraad bestemd, te zenden
aan het adres van ondergeteekende, wijl de
heer Ds. H. J. Reulij om gezondheidsredenen
voor eenigen tijd buiten de plaats vertoef.

G. F. W. HEERINGH, Scriba.
Dordrecht, 2 April 1902.

De vergadering der Geref. Kerken in de
Classis Dordrecht zal D. V. worden gehouden
den 20sten April, 200 noodig den 1sten Mei.
Stukken en punten voor 't Agendum worden
ingewacht bij den eersten ondergeteekende vóór
of op 15 April a. s.

Namens den Kerkeraad der roepende kerk
van Heerjansdam:

Ds. D. POL, Praes.
T. VAN GEMEREN, Scriba.
Heerjansdam, 1 April 1902.

Buitenland.

Duitschland. Eene nieuwe uitgave
van Zwingli's werken. Luther in
beginsel voor de Presbyteriaanse
kerkregering.

In het begin der voorgaande eeuw, bij het
opnieuw ontwakken van het Christelijk leven,
werd de behoefte gevoeld om de werken der
reformatoren opnieuw uit te geven. Zij waren
nog wel in de bibliotheek te vinden, maar met
stof overdekt; het nieuwe tijdperk, dat de kerk
des Heeren intrad, maakte het noodzakelijk,
dat de werken van de mannen die tot zegen
van Christus' kerk gearbeid hadden, weer op
nieuw bekend werden. Het platte, vulgaire
rationalisme, dat de kerken zoezeer had ver-
woest, was overwonnen, en daarom werd er
behoefte gevoeld, om uit de schatten van de

werken der hervormers nieuwe leiding en nieuwe
bezieling te ontvangen.

Het was daarom in 1828. Van de uitgever-
firma Schetske en Zoon eene goede gedachte,
om eene nieuwe uitgave van de werken der
reformatoren der 16de eeuw te ondernemen.
Het spreekt wel van zelf, dat men die nieuwe
uitgave niet zoo laten bestaan in een herdruk
van vroegere uitgaven, maar dat men een criti-
sch nauwkeurige uitgave, die van het noodige
geschiedkundig en letterkundig apparaat voor-
zien was, in het licht zou geven.

De bovengenoemde firma begon met de uit-
gave van de werken van Melancthon, en daarna
deed zij die van Calvijn verschijnen. Met de
werken van Calvijn is men voor een tweetal
jaren gereed gekomen. Als men weet, dat die
uitgave in 1863 begonnen werd, en dat zij
eerst in 1900 voltooid werd, dan zal men niet
kunnen beweren, dat er in dezen overijld ge-
werkt is. Maar men vergeet niet, dat de wer-
ken van Calvijn *achttien* delen in beslag
nemen, en dat in die kostelijke uitgave heel
wat meer staat, dan in de in Nederland zoo
bekende uitgave in negen folianten van Schip-
per. Jammer maar, dat menigen niet in staat
is, om deze kostbare uitgave van Calvijn's wer-
ken aan te schaffen; immers een som van f. 300
is voor velen te hoog.

De uitgevers van het *corpus reformatorum*,
zoo als de complete uitgave van de werken
der hervormers genoemd wordt, hebben hun
arbeid na het verschijnen van Calvijn's werken
niet opgegeven. Zij hebben nu de uitgave van
de werken van Zwingli ter hand genomen, waar-
van de eerste aflevering denkelijk in de maand
October van dit jaar verschijnen zal. De uit-
gave geschiedt met medewerking van de Zwingli-
vereniging te Zürich, en zal worden bezorgd
door de bekende handen van Prof. Dr. Egli
en Dr. Finsler, mannen die zich door het na-
voorschen van alles wat op Zwingli betrekking
heeft, reeds verdienstelijk hebben gemaakt.

Tot hertoe bestond er slechts één uitgave
van Zwingli's werken, die van Schuler en
Schultze. Doch deze is sedert langen tijd
uitverkocht. Daarbij komt, dat er tegenwoordig
veel meer van Zwingli kan gedrukt worden dan
een tweetal eeuwen geleden. Immers zijn zool-
van Calvijn als van Zwingli, in lateren tijd
vele belangrijke brieven gevonden, die in vorige
uitgaven niet konden opgenomen worden.

Deze Zwingli-uitgave zal verschijnen in 120
afleveringen van vijf vel druks. Men berekent
dat er twintig jaren zullen verlopen, voordat
de uitgave compleet zijn zal. De prijs is gesteld
op f. 1.80 per aflevering; dus zullen de complete
werken van Zwingli over een twintigtal jaren
verkrijgbaar zijn voor f. 212.

Wij verbliden ons in deze nieuwe uitgave.
Wel stellen wij Zw